

DECIZIE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecător
judecători

Valentina Clevadî
Luiza Gafton, Maria Ghervas
Iurie Bejenaru, Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Beregoi Dumitru, în cauza civilă la cererea lui Beregoi Dumitru, persoană interesată Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ialoveni, privind constatarea faptului acceptării succesiunii,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Beregoi Dumitru și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 04 februarie 2016,

c o n s t a t ă :

La 17 august 2015, Beregoi Dumitru s-a adresat cu cerere privind constatarea faptului acceptării succesiunii, cu participarea persoanei interesate Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ialoveni.

În motivarea cererii petiționarul a indicat că, la 04 martie 2014, în Federația Rusă a decedat fratele său, Beregoi Ivan.

Menționează petiționarul că, Beregoi Ivan este proprietarul bunului imobil cu nr. cadastral 2334200.283, amplasat în raionul Ialoveni, satul Răzeni, circumstanță probată prin copia titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 2334200283 din 23.04.2003, precum și prin extrasul din Registrul bunurilor imobile.

Indică că, fratele său, defunctul Beregoi Ivan, nu a lăsat un careva testament, averea succesorală fiind administrată după decesul acestuia de către el, prin acceptarea tacită a succesiunii, intrând în posesia patrimoniului succesoral.

Sustine că, de la decesul fratelui său administrează bunul imobil, exercită folosința asupra bunului succesoral, achită plățile ce se referă la imobil, suportă cheltuielile de achitare a impozitului, de efectuare a reparației curente.

Solicită petiționarul, constatarea faptului acceptării de către el a succesiunii după decesul lui Beregoi Ivan, decedat la 04.03.2014, asupra bunului imobil cu nr. cadastral 2334200.283, amplasat în raionul Ialoveni, satul Răzeni.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 04 februarie 2016 cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Beregoi Dumitru a contestat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, s-a respins apelul declarat de Beregoi Dumitru și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 04 februarie 2016.

La 14 februarie 2017, Beregoi Dumitru a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea dispozițiilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu hotărârile contestate, considerându-le neîntemeiate și ilegale prin faptul că au fost emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normele de drept material și procedural.

Susține recurentul că, a acceptat succesiunea, se folosește de acest bun, achită plățile ce se referă la imobil, precum și a achitat datoriile în vederea ridicării sechestrului aplicat de către executorul judecătoresc.

Prin urmare, consideră că, a acceptat succesiunea prin intrarea în posesie și administrarea bunului imobil, iar prin hotărârile adoptate i-a fost încălcat dreptul la succesiune și la proprietate.

Referitor la termenul declarării recursului, Colegiul reține că, materialele dosarului nu atestă cu certitudine data primirii de către recurent a deciziei integrale, iar în asemenea circumstanțe recursul se consideră depus în termenul prevăzut de art. 434 CPC.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârilor atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază concluziile instanței de apel ca fiind rezultate din neexaminarea multiaspectuală a circumstanțelor cauzei și în consecință, aplicarea eronată a legii.

Din materialele dosarului s-a constatat că, Beregoi Dumitru este fratele lui Beregoi Ivan, decedat potrivit certificatului de deces nr. 570779, la 03.02.2014, în Federația Rusă (f.d.10).

S-a constatat că, prin decizia Consiliului comunei Răzeni județul Chișinău nr. 216 din 26.02.2003, lui Beregoi Ivan i s-a atribuit pentru construcția locuinței proprietate privată un sector de pământ cu suprafața de 0, 08 ha, în satul Răzeni.

Astfel, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, rezultă că, Beregoi Ivan este proprietarul bunului imobil cu nr. cadastral 2334200.283, suprafața de 0, 08 ha, situat în r-ul Ialoveni, s. Răzeni.

Potrivit răspunsului Centrului de Informații Juridice a Ministerului Justiției nr. 12-11/1504 din 26.11.2015, după decesul lui Beregoi Ivan dosar succesoral nu a fost deschis.

La caz, Beregoi Dumitru invocă că, după decesul fratelui său a acceptat tacit succesiunea, intrând în posesia patrimoniului succesoral.

În conformitate cu art. 1516 Cod civil, succesiunea este acceptată de succesori indiferent de faptul dacă este testamentar sau succesori legal.

Succesiunea se consideră acceptată când moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral.

Dacă succesoriul a intrat în posesiunea unei părți din patrimoniu, se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla și din ce ar consta.

Potrivit art. 281 alin. (2) lit. f) CPC, instanța judecătorească pricinile în care i se cere să constate acceptarea unei succesiuni și locul ei de deschidere.

Reține Colegiul că, cererea de constatare a acceptării unei succesiuni și a locului ei de deschidere va fi examinată în conformitate cu art.281 alin. (2) lit. f) CPC numai în cazul în care organul, care efectuează acțiuni notariale, nu este în drept să elibereze petiționarului certificat de moștenitor din lipsa sau din insuficiența documentelor corespunzătoare, necesare pentru confirmarea în procedura notarială a faptului de intrare (aderare) în posesiunea averii succesoriale.

Conform art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele

din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Art. 373 alin. (5) CPC stipulează expres că, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs menționează însă, că contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

De altfel, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerinței solicitate în acțiunea de bază, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate.

Cu toate acestea, Colegiul consideră că, instanța de apel a tratat cauza la modul general, când de fapt ar fi trebuit să analizeze toate circumstanțele cauzei în parte și să le trateze în mod unitar.

Așa cum reiese din materialele dosarului, declarând apel împotriva hotărârii primei instanțe, pe lângă alte argumente invocate, Beregoi Dumitru a indicat și faptul că s-a adresat la notar, însă acesta a refuzat eliberarea unui certificat de moștenitor.

Prin urmare, se impune concluzia că instanța de apel nu a examinat toate problemele esențiale ce i-au fost propuse analizei, lăsând nelămurite aspecte esențiale la soluționarea cauzei ce țin de refuzul notarului în eliberarea certificatului de moștenitor legal.

Or, cererea cu privire la constatarea faptului acceptării moștenirii va fi judecată de către instanță în ordinea procedurii speciale, conform dispozițiilor din Capitolul XXIV al Codului de procedura civilă, doar în cazul în care succesorul a acceptat în mod tacit moștenirea, intrând în posesiunea patrimoniului succesoral sau a unei părți a lui, iar biroul notarial refuză să elibereze certificatul de moștenitor din motivul incertitudinii dovezilor prezentate.

În speță, Beregoi Dumitru invocă despre refuzul notarului în eliberarea certificatului de moștenitor, iar în asemenea împrejurări instanța de apel urma să contribuie pe deplin la elucidarea acestei circumstanțe, pentru a putea purcede fără careva impedimente la examinarea cererii.

În același timp, Colegiul consideră că, instanța de apel, în dependență de cele constatate, urmează să dea o apreciere minuțioasă tuturor circumstanțelor pricinii din care rezultă neîndoielnic intenția lui Beregoi Dumitru de a accepta succesiunea.

În această privință, este de menționat că, Beregoi Dumitru în vederea administrării bunului imobil a achitat la executorul judecătoresc datoriile debitorului Beregoi Ivan pentru anularea interdicțiilor aplicate, însă această circumstanță nu a fost apreciată nici într-un fel de către instanța de judecată.

Cele relatate în ansamblu atestă faptul că, concluzia instanței de apel este pripită și nu poate fi menținută.

Lichidarea lacunelor depistate în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, de aceea cauza urmează a fi reexaminată.

Totodată, Colegiul menționează că din interpretarea art. 6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (*cauza García Ruiz c. Spaniei din 21.01.1999*).

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel nu a elucidat circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii întru aplicarea corectă a normei de drept ce guvernează rezolvarea prezentului litigiu și deoarece, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Beregoi Dumitru.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea lui Beregoi Dumitru, persoană interesată Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Ialoveni, privind constatarea faptului acceptării succesiunii, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Valentina Clevadi

judecători

Luiza Gafton

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu